

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

บ้านคอนพัฒนา หมู่ 16 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

นางสุจิตรา ศิริเมืองราช

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

บัณฑิต อาสาพัฒนา : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
บ้านคอนพัฒนา ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์อัครักษ์ ธีรอำพน, 73 หน้า

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการบ้านคอนพัฒนา

1. เพื่อการศึกษาบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนา
  1. บ้านคอนพัฒนามีกองทุนหมุนเวียน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้
  2. บ้านคอนพัฒนา มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
  3. บ้านคอนพัฒนามีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ปัญหาของตนเองมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย
3. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ

วิธีการดำเนินการวิจัยบ้านคอนพัฒนา

1. ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่น
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน
3. ใช้ชีพชีโอมเคลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่ทำการเก็บข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
5. ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการบรรยาย
6. ทำการเขียนบรรยายข้อมูล บรรณานุกรม และภาคผนวกจนสมบูรณ์

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา ..... สติพนา ศิริเมืองมาศ .....

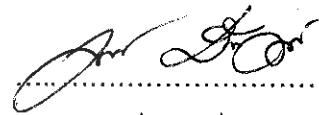
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... อ. อัครักษ์ ธีรอำพน .....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา .....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร
บัณฑิตสาขาบริหารการจัดการและประเมิน โครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารี นครราชสีมา ได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

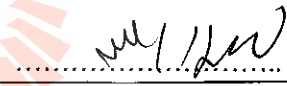
(อาจารย์อารักษ์ ชีรอำพน)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(อาจารย์อารักษ์ ชีรอำพน)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.โสภณ วงศ์แก้ว)

กรรมการ

(.....)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาการจัดการและการประเมิน โครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ ... เดือน 7 ต.ค. 2545 พ.ศ. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคล ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลืออย่างดี ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์อัครักษ์ ธีรอำพน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- รองศาสตราจารย์ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข, และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสุรนารีที่ให้คำปรึกษาทางด้านการ
- พัฒนาชุมชนอำเภอเมืองที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ และการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้านที่ให้ข้อมูล ที่อำนวยความสะดวก และขอขอบพระคุณพี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณพระคุณพระคุณบิดามารดา ที่ให้การเลี้ยงดู อบรม และส่งเสริมศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

สุจิตรา ศิริเมืองราช

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	จ
บทที่ 1. บทนำ	
1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	1
3. กรอบแนวความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีการดำเนินงาน.....	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	4
บทที่ 2. เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	5
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544.....	7
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	9
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	10
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	11
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	12
7. หลักการประเมิน โครงการแบบชีพป์ โมเดล.....	13
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	13
9. เอกสารหลักวิชาการอื่น ๆ (ถ้ามี).....	15

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ.....	18
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล.....	19
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา.....	19
4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยเฉพาะภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา.....	20
5. ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่และตัวแปรที่ศึกษา (ถ้ามี).....	25
6. ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีการและตัวแปรที่ศึกษา.....	28
7. ตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น.....	33

บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	40
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	42
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ผู้.....	51

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	54
2. วิธีการดำเนินการ.....	54
3. ผลการดำเนินการ.....	54
4. อภิปรายผล.....	55
5. ข้อเสนอแนะ.....	57

บรรณานุกรม.....

ภาคผนวก.....

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ปัญหาความยากจนโดยกำหนดนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้น เศรษฐกิจในฐานะรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544)

หมู่บ้านคอนพัฒนา หมู่ที่ 16 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับขออนุมัติให้ตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2544 เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมิน และผู้ทำสารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านคอนพัฒนานี้มาระยะหนึ่งแล้วจึงรับผิดชอบในการประเมิน และเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ (Substantive - Report) ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อการศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนบ้านคอนพัฒนา

2.1.1 บ้านคอนพัฒนามีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้

2.1.2 บ้านคอนพัฒนา มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 บ้านคอนพัฒนามีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

- 2.1.4 เศรษฐกิจของบ้านคอนพัฒนาได้รับการกระตุ้นและภูมิคุ้มกัน
- 2.1.5 ประชาชนในบ้านคอนพัฒนามีสักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ
2.1 ว่ามีอะไรบ้าง
- 2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยง
ระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล
- 2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติ
3. กรอบแนวความคิดทฤษฎี
- กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ แนว
คิดตามรูปแบบการประเมินของสตีฟเฟิลบีม (ที่เรียกว่า ชิพโมเดล (CIPP MODEL) ซึ่งมี
อักษรย่อที่มีความหมายดังนี้
- C ย่อมาจาก Context คือ บริหารรายบุคคลและหมู่บ้าน
  - I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้า
  - P ย่อมาจาก Process คือ กระบวนการ
  - P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิต

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีพอเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบบร.บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการเขียนในบทที่3 และ บทที่4.

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียนบทที่ 1,2,3,4,5 บรรณานุกรม และภาคผนวกจนสมบูรณ์ตามแนวทางที่มีคำอธิบายในชุดสารนิพนธ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษานี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน และขบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรค และสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน
3. ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้าน และชุมชน
4. ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นไปได้

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านคอนพัฒนา หมู่ที่ 16 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมิน และหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 9 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ
  2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
  3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
  4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
  5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
  7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบและประเมินแบบ ชิพพ์โมเดล
  8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
  9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
    - 9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
    - 9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน
    - 9.3 เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้
    - 9.4 ประชาคม
    - 9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน
    - 9.6 ธุรกิจชุมชน
    - 9.7 ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน
-
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ
    - 1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ ให้แก่ประชาชนและรัฐวิสาหกิจขนาดเล็ก อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถในการจัดระบบและ

บริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการ กระตุ้นเศรษฐกิจรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศในอนาคต

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4

ประการคือ

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
- 2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
- 3) การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลาง ในการพัฒนา
- 4) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิผลของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อ พัฒนาอาชีพ สร้างงาน หรือเพิ่มรายได้การลดรายจ่ายและสร้างสัมพันธภาพที่ดี แก่ประชาชน
- 2) ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของ ตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้าง ภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม
- 5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชน เมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าด้วยการจัดตั้งและ บริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 2 หมวดดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีชื่อย่อว่า กทบ.มี คณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน 10 คน คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วย เลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน

ข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวาระคราวละ 2 ปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ ในกรณี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้ผู้ได้รับแต่งตั้งตำแหน่งแทน ดำรงตำแหน่ง เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ในกรณีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระหากยังไม่มีการแต่งตั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิให้ปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะมีผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 3 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งดังที่กล่าว ในข้อ (2) แล้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะพ้นตำแหน่งเมื่อ

- ตาย
- ลาออก
- เป็นบุคคลล้มละลาย
- คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- เป็นคนไร้ความสามารถ
- ได้รับจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 4 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดในการประชุมคราวใดถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจ ทำหน้าที่ได้ให้รองประธาน ปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้ารองประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้เลือก กรรมการคนหนึ่งที่มาประชุมเป็นประธาน การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมากกรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 5 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
- กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุนเมือง

- จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- กำหนดแผนงานและออกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางบริหารงานกองทุน
- ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และบริหารกองทุน
- ออกระเบียบที่เกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรประโยชน์ของกองทุน
- แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบ
- ออกระเบียบ คำสั่งและประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบ
- รายงานผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงิน ของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 1 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ และ คณะอนุกรรมการ
- ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของ คณะกรรมการและของกองทุน
- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนว ทางการบริหารกองทุน
- ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการ และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการ บริหารกองทุน
- จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุน
- ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการ เกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การติดตามสังเกตการณ์ คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญ

ในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

- ข้อ 1 เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลา ไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันได้รับคัดเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุน
- ข้อ 2 เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุ 20 ปี บริบูรณ์
- ข้อ 3 ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียทางการเงิน
- ข้อ 4 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- ข้อ 5 ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- ข้อ 6 ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดว่ารอกการกำหนดโทษ
- ข้อ 7 ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกทางราชการ
- ข้อ 8 ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิ
- ข้อ 9 ไม่เคยเป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมของหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้าน และชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน อาชีพของประชากรในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผลผลิตด้านการเกษตรและอื่น ๆ เช่น การเพาะปลูก การ

เลี้ยงสัตว์ อุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นต้น และรายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมาจากจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการ วิธีการคัดเลือกและ วันเวลาคัดเลือกโดยคณะกรรมการที่มีการคัดเลือกจะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. การเตรียมพร้อมของหมู่บ้าน คือ ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยคณะกรรมการได้กำหนดร่างระเบียบขึ้นมาแล้วเสนอให้ประชาชนลงมติเห็นชอบ ซึ่งมีข้อระเบียบดังต่อไปนี้

- ข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ (การเข้าเป็นสมาชิก การลาออก การฝากเงินออม การถือหุ้น ค่าธรรมเนียม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก

- ข้อบังคับเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และชำระคืนเงินกู้
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุน
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้สิน
- ข้อบังคับเกี่ยวกับสวัสดิการหมู่บ้าน
- ข้อบังคับเกี่ยวกับดอกเบี้ย

4. ทุนดำเนินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งได้จากสมาชิกที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในรูปแบบการถือหุ้น เงินออม ค่าธรรมเนียม เงินบริจาคให้เปล่า หรืออื่น ๆ

5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เช่น

-วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการกระจายผลประโยชน์ให้ทั่วถึง

-วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง

-การให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อทำกิจกรรมอะไร และใช้หลักเกณฑ์อะไรในการพิจารณาเงินกู้

-วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้

-วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้

-วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้คืนเงิน และดอกเบี้ยตามสัญญา

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนา ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

1. ที่ตั้ง ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้านคอนพัฒนา หมู่ที่16 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. วัตถุประสงค์
  - 2.1 เพื่อเป็นแหล่งกองทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
  - 2.2 เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ด้วยการถือหุ้น
  - 2.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
  - 2.4 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม
3. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้
  - 3.1 เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล
  - 3.2 เงินกู้ยืม
  - 3.3 ดอกผล หรือ ผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินกองทุน
  - 3.4 เงินค่าหุ้น
  - 3.5 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
4. คุณสมบัติของสมาชิก
  - 3.6 เป็นผู้ที่พักอาศัยหรืออาศัยอยู่ในหมู่บ้านคอนพัฒนา หมู่ที่16 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน
  - 3.7 เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบในหลักการของกองทุน และเข้าร่วมในกิจกรรมของกองทุน
  - 3.8 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
  - 3.9 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
  - 3.8 เป็นผู้ที่ยอดหนี้ เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
  - 3.9 มีเงินถือหุ้นอยู่อย่างน้อยหนึ่งหุ้นในจำนวนหุ้นทั้งหมด
5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
  - 5.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
  - 5.2 ให้มีคุณสมบัติตามข้อ 4. สามารถยื่นสมัครเป็นสมาชิกได้
6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก
  - 6.1 ตาย
  - 6.2 ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

6.3 วิกฤตจิต จิตสิ้นเพื่อน หรือศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ

6.4 มีคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 6.

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืม เงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินโดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้ต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมด หรือบางส่วนให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไข และรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้แจ้งให้ผู้ขอกู้ และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

4. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอน ตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

5. การกำหนดระยะเวลาคืนเงินกู้ ระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ทำสัญญา

6. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงินให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามที่ได้ทำสัญญาไว้กับกองทุน

เกณฑ์การพิจารณาเงินกู้หมู่บ้านคอนพัฒนา หมู่ที่ 16 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

1. การอนุมัติเงินกู้สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงิน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

2. ลักษณะโครงการที่สมาชิกเขียนขึ้นจะต้องเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริงและสามารถเห็น ได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

3. วงเงินกู้สมาชิกรายหนึ่งกู้เงินได้ไม่เกินสองหมื่นบาทต่อคน

4. หลักประกันเงินกู้ อาจเป็นบุคคลหรือหลักทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่ง

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบ ซิฟฟ์โมเดล

แนวความคิดของสตัฟเฟิลบีมในการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล เพื่อนำมาเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภทซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการดำเนินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินงาน ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ในการดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิผลมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎีในการประเมินโดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล ดังกล่าวแล้ว

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็น โครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคม และเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้าน และชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักในการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและประเมินผลโครงการการออกแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาดรวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลการพัฒนาชุมชนที่ใช้วิจัยเป็นเครื่องมือ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองรวมทั้งข้อมูลหมู่บ้าน และชุมชนเมืองที่เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ให้บัณฑิตได้ยกระดับฐานะการศึกษา และมีศักยภาพด้านการบริหาร โครงการ
2. มีรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องและรายงานผลการวิจัยกองทุน

บทบาทหน้าที่ของนักศึกษา

1. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ
2. ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
3. ส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 กองทุนให้มีประสิทธิภาพ

9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการพัฒนาตั้งแต่ต้นจนสุดกระบวนการ

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

- องค์ประกอบทางด้านจิตใจ
- การกระทำ
- การรับผิดชอบ

แนวคิดการมีส่วนร่วม คือ การช่วยให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้

เหตุที่เกิดแนวคิดการมีส่วนร่วม

- ความสนใจ ห่วงกังวล
- การตกลงใจร่วมกัน
- ความเดือดร้อน ความไม่เข้าใจ

เงื่อนไขการมีส่วนร่วม

- ประชาชนมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
- การจัดระดับการเข้ามามีส่วนร่วม
- แบบอย่างของผู้มีส่วนร่วม
- การระดมการมีส่วนร่วม

9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน เนื่องจากสมาชิกของชุมชนมีความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ และมีความสามารถร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ได้อย่างต่อเนื่องยั่งยืน ทำให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน ฟังพาดตนเองและดูแลรับผิดชอบชุมชนได้

9.3 เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้

ประมวล วะสี (2536 : 15) การเรียนรู้ของชุมชนเป็นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์จากการทำร่วมกัน หรือการเรียนรู้โดยการลงมือทำจริงจะก่อให้เกิดปัญญาที่มีคุณภาพเพียงพอสำหรับการเอาชนะความยากจน

9.4 ประชาคม เป็นการรวมตัวของสมาชิกในชุมชนเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วยตัวเอง เช่น การแก้ไขปัญหาชุมชน การวางแผนพัฒนาชุมชน การกำหนดข้อตกลงร่วมกัน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการรวมตัวกันตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โดยไม่มีใครสั่ง สมาชิกที่รวมตัวกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมดำเนินการร่วมรับผิดชอบอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ภายใต้ขอบเขตกฎหมาย และศีลธรรมอันดีงามของสังคมทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีความรัก ความเอื้ออาทร ผูกพันต่อกันด้วยความรู้สึกลำบากในความเป็นเจ้าของชุมชน

9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง รูปแบบการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรที่มีการจัดการใช้ประโยชน์ที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเหมาะสมไม่ก่อให้เกิดภาวะความเสี่ยงแก่คนรุ่นหลัง

9.6 ธุรกิจชุมชน

การจัดการธุรกิจชุมชนสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภทดังนี้

- หน่วยงานของรัฐ
- หน่วยงานอาสาสมัครของเอกชน
- โครงการหลวง
- บ-ว-ร (บ้าน-วัด-โรงเรียน)

ธุรกิจชุมชน คือ กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการหรือช่วยดำเนินการบางส่วนหรือทั้งหมด โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการเรียนรู้ และการจัดการร่วมกันเพื่อดำเนินการในกิจกรรมการผลิต การแปรรูป การค้า และการบริการที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมชุมชน อันจะนำไปสู่ความเป็นไปอยู่ที่ดี และการพัฒนาที่ยั่งยืน

การจัดทำบัญชี ตามกิจกรรมของกองทุน คือ กิจกรรมกองทุน 1 ล้านบาท และกิจกรรมเงินออมของสมาชิกกองทุน การจัดทำบัญชีเพื่อประโยชน์ดังนี้

- เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ใช้ควบคุมการรับจ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน
- เพื่อรายงานผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินประจำเดือน และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องให้สมาชิกและสำนักงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ใช้ในการติดตามผลการดำเนินงาน
- เพื่อจัดทำรายงานการเงินประจำปี แสดงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของทุน เพื่อตรวจสอบและรายงานผลให้คณะกรรมการทราบ

- เพื่อจัดทำรายงานการเงินประจำปี แสดงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของทุน เพื่อตรวจสอบและรายงานผลให้คณะกรรมการทราบ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษารายกรณี เฉพาะหมู่บ้านคอนพัฒนา หมู่ที่16 ตำบลพุดซาจังหวัดนครราชสีมาซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปปฏิบัติงานในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ซิปป์โมเดล ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

- 1.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)
- 1.2 การประเมินปัจจัย (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)
- 1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)
- 1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านคอนพัฒนา หมู่ที่16 ตำบลพุดซาจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งข้าราชการเจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำนวนได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	14	คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	64	คน
2.2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน	64	คน
2.2.2 สมาชิกทั่วไป	จำนวน	64	คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	352	คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้นำอาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน	3	คน

2.5 ข้าราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน - คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

3.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1) การสังเกตและบันทึก

การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

2) การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ (ปร.)

3) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

4) การเจาะลึกรายกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 5 รายมีวัตถุประสงค์การกู้แตกต่างกัน อาจใช้ข้อมูลจาก ปร.11

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (ปร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1) แบบรายงาน ปร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

2) แบบรายงาน ปร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)

3) แบบรายงาน ปร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

4) แบบรายงาน ปร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)

5) แบบรายงาน ปร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

6) แบบรายงาน ปร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

7) แบบรายงาน ปร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)

8) แบบรายงาน ปร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)

9) แบบรายงาน ปร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)

10) แบบรายงาน ปร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)

11) แบบรายงาน ปร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

12) แบบรายงาน ปร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการและผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

4.1 การประเมินบริบทมีรายละเอียดตามตารางที่ 1.

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
C1-ประวัติ ความเป็นมา หมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหนอพยพมาจากที่ไหน และเหตุใดจึง สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน อาชีพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม(อาชีพหลัก-รอง) คืออะไร อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 ศึกษาจากเอกสาร
	<ol style="list-style-type: none"> การเปลี่ยนแปลงด้าน 		
	สาธารณูปโภคมี ประมาณ พ.ศ.ใด		

(ถนน, ไฟฟ้า, ประปา)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C-2 สภาพ ภูมิศาสตร์ ของหมู่บ้าน	1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2. อาณาเขตที่ติดต่อกับ หมู่บ้านอื่น 3. แผนที่หมู่บ้าน	1. ข้อมูลจากเอกสาร 2. หมู่บ้าน	1. ศึกษาจากเอกสาร 2. สังเกต 3. สัมภาษณ์
C-3สภาพ เศรษฐกิจและ สังคมของ หมู่บ้าน	1. อาชีพหลักและอาชีพ รองของชาวบ้าน 2. จำนวนพื้นที่ทำการ เกษตร 3. จำนวนที่ดินทำกิน โดยเฉลี่ย 4. จำนวนและประเภท 5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน 6. โรงงานอุตสาหกรรม ในหมู่บ้าน 7. โรงเรียนในหมู่บ้าน 8. โรคที่เจ็บป่วย 9. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย	1. ผู้นำชุมชน 2. สถานีอนามัยตำบล 3. โรงเรียน 4. เกษตรตำบล 5. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม- แบบบร.1 2. สังเกต
C4-วัฒนธรรม ประเพณี	1. จำนวนวัด/โบสถ์ 2. จำนวนพระ/เณร/ บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้านที่สำคัญ 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อด้านต่าง ๆ (ศาลปู่ตาฯ)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้นำอาวุโส 3. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ ตามแบบบร.1 2. ศึกษาจาก เอกสาร 3. สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บ
C-5 โครงสร้าง ลักษณะพื้นฐาน และทรัพยากร	1. จำนวนและสภาพของ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพ ทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ ที่เป็น สาธารณประโยชน์	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สังเกต
C-6 ผู้นำ ชุมชนการ รวมกลุ่มและ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	1. ประเภทผู้นำที่เป็น ทางการและไม่เป็น ทางการ 2. กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ใน หมู่บ้าน (จำนวน- สมาชิก, ทุนของกลุ่ม, กิจกรรมกลุ่ม, ปีก่อตั้ง) 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน ต่าง ๆ (ชื่อ, อายุ, ความ- เชี่ยวชาญ)	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สังเกต
C-7 โครงการ พัฒนาที่ผ่าน มา	1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำ ขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรม ของโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี)	1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่บันทึกไว้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C-8 ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน 	1. ชาวบ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 ครั้งที่ 1 (มาจากข้อมูล-คิบบสัมภาษณ์ 51 ครั้งเวียน)
ระดับรายบุคคล			
C9-อาชีพเดิม	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพหลัก / รอง 2. ผลการประกอบอาชีพเดิม(เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C10-สมาชิก ในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัว และรายละเอียด เช่น จำนวน , อายุ , สถาน ภาพสมรส , ระดับการ ศึกษา , ความสัมพันธ์ กับหัวหน้าครอบครัว การมีงานทำ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ ตามแบบ บร.1 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม
C11-สภาพ การอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเอง หรือไม่ ถ้าไม่มี พัก อาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
C12-รายได้ ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน 2. ความเพียงพอของ รายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เติม
C13-หนี้สิน ของครอบครัว ก่อนกู้เงิน กองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ ต่อเดือน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน 3. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม

4.2 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
I1 – นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของระเบียบ สำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของระเบียบ กองทุนฯ	1. ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง แห่งชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
I2 – การ ประชาสัมพันธ์	1. ช่วงเวลาที่มีการ ประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อ ประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการ ประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการ ประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุน หมู่บ้าน 5. เอกสาร ประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
I3 – คณะ อนุกรรมการ ระดับอำเภอ ที่เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะอนุกรรมการ 2. องค์ประกอบ คณะอนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการ 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะอนุกรรมการ 3. สักส่วนกรรมการ	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
I4 – คณะ กรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการ ดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบบร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I5 – การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจ แก่คณะกรรมการหมู่บ้าน	1. วิธีการในการเตรียมความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กรที่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ชาวบ้านตามแบบ บร.3 บร.9 2. สัมภาษณ์คณะกรรมการหมู่บ้าน
I6 – เงินกองทุน I ล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I7 – เงินทุนสะสมอื่นๆ	1. ประเภท/จำนวน/ที่มา และการเก็บรักษาเงินทุนสะสมอื่นๆ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I8 – บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิ การศึกษา, อายุ, เพศ, ภูมิลำเนา, สถานภาพสมรส ความสามารถพิเศษ (ถ้ามี) 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 2. คู่มือนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร

ระดับรายบุคคล

I9 – จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I10 – จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I11- วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
I12- สถานที่ วัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ 3. วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
I13- ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
I14- จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

4.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
-----------	------------------	-------------	-------------------

ระดับหมู่บ้าน

PC1- การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน
PC2- การจัดทำเอกสาร	1. กระบวนการในการจัด	1. คณะกรรมการกองทุน	1. การสัมภาษณ์

ขอขึ้นทะเบียน	เอกสารขอขึ้นทะเบียน	หมู่บ้าน	
	2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ		
	3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ		
PC3-ระบบบัญชี กองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม)	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
	2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้ บัญชีเงินสัจจะ	2. บัญชีกองทุน	2. ศึกษาจาก เอกสาร
	3. ความเป็นปัจจุบัน		
	4. ผู้จัดทำ		
	5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ		
PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน			
PC4.1- การรับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัคร และเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4
	2. คำธรรมเนียมการสมัคร และเหตุผล	2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	2. สัมภาษณ์จาก คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน
	3. ขั้นตอนการรับสมัคร และเหตุผล		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	4. คุณสมบัติผู้สมัครและ เหตุผล		3. ศึกษาจากเอกสาร
	5. ปัญหาอุปสรรค		
PC4.2- การหมด สมาชิกภาพ	1. การหมดสมาชิกภาพ และเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม จากคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน

3. ศึกษาจากเอกสาร

PC4.3- ประเภทสมาชิก 1. การกำหนดประเภท
สมาชิกและเหตุผล

PC4.4- การทำทะเบียน 1. ความเป็นปัจจุบันใน
สมาชิก การจัดทำ
2. ปัญหาอุปสรรค

1. คณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้าน

2. เอกสารด้านทะเบียน
สมาชิก

1. สัมภาษณ์

2. ศึกษาจากเอกสาร

PC5- กิจกรรมเกี่ยวกับ
การกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

PC5.1- ขั้นตอนการขอกู้ 1. ขั้นตอนในการขอกู้
2. เอกสารประกอบการ
ขอกู้
3. ปัญหาอุปสรรค

1. คณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้าน

2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

4. เอกสารโครงการการขอกู้

1. สัมภาษณ์

2. ศึกษาจากเอกสาร

PC5.2- การคัดเลือกผู้กู้ 1. หลักเกณฑ์ในการ
คัดเลือกและเหตุผล
2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล
3. ปัญหาอุปสรรค

1. คณะกรรมการกองทุน

1. สัมภาษณ์ตาม
แบบ บร.4

2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC5.3- การโอนเงิน ให้ผู้กู้	1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับเงินกู้ 3. หลักฐานการโอนเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.4- การรับ ชำระหนี้	1. ขั้นตอนในการรับ ชำระหนี้ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ส่งเงินคืน	1. สัมภาษณ์

3. เอกสารในการส่งเงินคืน

PC6- การส่งเสริมการ

ใช้เงินกู้

PC6.1- การแนะนำ
วิธีทำธุรกิจ

1. ผู้แนะนำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
2. ประเด็นในการแนะนำ		
3. วิธีการแนะนำ	2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับเงินกู้	
4. จำนวนครั้งในการแนะนำ		

PC6.2- การช่วยหา
ตลาด

1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
2. วิธีในการส่งเสริมการ ตลาด	2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับเงินกู้	
3. ปัญหาอุปสรรค		

PC7- การตรวจสอบ
การใช้จ่ายเงินกู้

1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
2. วิธีการตรวจสอบ		
3. จำนวนครั้งในการ ตรวจสอบ	2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับเงินกู้	
4. ปัญหาอุปสรรค		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC8- การจัดทำรายงาน และเผยแพร่ผลการ ดำเนินงาน	1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการ เผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผลการ ดำเนินงาน 4. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 3. เอกสารการจัดทำรายงาน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC9- การจัดสรรผล ประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัดสรร และเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

		หมู่บ้าน	
PC10- การสร้างเครือข่าย การเรียนรู้โดยบัณฑิต กองทุน	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้าร่วม เครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้า เครือข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการ สร้างเครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุน 3. สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมี ส่วนร่วม
ระดับรายบุคคล			
PC11- การใช้จ่ายเงินกู้	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC12- การหาความรู้ เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สังเกตจากการ เสวนาตามแบบ บร.6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
-----------	------------------	-------------	-------------------

PC13- การหาตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำใน การหาตลาด	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
-----------------	--	--	----------------------------------

4.4 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PD1- จำนวนสมาชิกกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มเติม/ลดลง 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD2- จำนวนผู้ได้เงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD3- ยอดเงินที่ให้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ทั้งหมด 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาเอกสาร

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD4- จำนวนผู้ชำระค่าน้ำตามกำหนด	1. จำนวนผู้ชำระค่าน้ำตามกำหนด 2. จำนวนผู้ที่ไม่ชำระค่าน้ำตามกำหนดและเหตุผล 3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้ที่ไม่ชำระค่าน้ำตามกำหนด	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD5- ยอดเงินที่มีการชำระค่าน้ำ	1. ยอดเงินที่ชำระค่าน้ำเป็นเงินค้ำ, ดอกเบี้ย, ค่าปรับ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD6- กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสมประเภทตาม 17 2. การใช้จ่ายประโยชน์จากกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD7- การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้ที่ใช้เงินไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์โครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ	1. ผู้ตรวจสอบตาม PC7	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
PD8- ทักษะคิดของชุมชนต่อกองทุน	1. ทักษะคิดต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก/ลบ 2. ทักษะคิดต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิงบวก/ลบ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้อง	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD9-เกิดเครือข่ายองค์กรเรียนรู้(หลังจากทำPC10)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย 	1. บัณฑิตกองทุน	1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิต (ตัวเอง)
PC-10การเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง	1. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.10
PC-11 ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่มการประชุม/เสวนา 9. การประชุม/เสวนาอย่างสม่ำเสมอ 	1. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2และ บร.7 (จากข้อมูลดิบ 50 ครัวเรือน)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
-----------	------------------	-------------	-------------------

10. การช่วยเหลือผู้ด้อย

โอกาส

11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม

ยุติธรรม

12. การจัดทำแผนแก้

ปัญหาชุมชน

13. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของ

ชุมชนตามที่เสนอของ

ชาวบ้าน

ระดับรายบุคคล

PD12-ผลที่ได้ตาม

วัตถุประสงค์ของ

การกู้

PD-12.1 ผล

โดยตรง

1. ผลการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

1. สัมภาษณ์
สังเกต

1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้รับอนุมัติเงินกู้

1. สัมภาษณ์โดยอ้อม
2. สังเกตตามแบบ บร.101. ประสพการณ์
2. การยอมรับจากชุมชน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านคอนพัฒนา หมู่ 16 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 4 ประการ

ตามที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 และดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบซิฟฟ์โมเดล ซึ่งมีตัวชี้วัดแหล่งข้อมูลตามแบบการประเมิน ผู้ทำสารนิพนธ์จึงได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน ดังตารางที่ 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน		
	C	I	P
1. เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านคอนพัฒนา หมู่ 16 บรรลุเป้าหมายต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด			
1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ PD1-PD7		16	PC5
สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก		17	PC9
1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน		19	
1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้าง PD9		14	PC1-PC9
1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน PD2-PD6			PC1-PC4
PD8,PD12		12	PC10
		15	PC11
		19	

1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็ง

PC10

PD8-PD12

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.	เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริม PD8 และจัดวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 1	C1-C8	11-14 18-115	PC1-PC10 PC11-PC14
3.	เพื่อศึกษาว่ามีการสร้างเครือข่ายของศิษย์เรียนรู้ PD9 และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและ ระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล		13 18	PC10
4.	เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตาม PD11 ทักษะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	C8		

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร และข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

หลังจากผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ซึ่งประยุกต์จากรูปแบบการประเมินแบบซิฟท์โมเดล ดังกำหนดรายละเอียดไว้ในบทที่ 3 เพื่อนำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการครั้งนี้ ผลการวิเคราะห์แบ่งได้เป็น 3 ตอนดังนี้

- 1 สภาพทั่วไปของบ้านคอนพัฒนา หมู่ที่ 16 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
- 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้านจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน
- 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคลแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพทั่วไปของหมู่บ้านคอนพัฒนาจากข้อมูลตัวชี้วัด(C1-C7)

1.1 ประวัติความเป็นมา (C1)

บ้านคอนพัฒนา ตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2536 แยกออกมาจากบ้านคอนกระทิง หมู่ 4 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จากคำบอกเล่า บ้านคอนกระทิงเมื่อก่อนมีหลักกระทิง และมีวัวกระทิงมาอาศัยกินน้ำ แล้วมักจะเอาหัวไปชนกับหลักตอไม้บ่อย ๆ ชาวบ้าน จึงตั้งชื่อว่าบ้านคอนกระทิง ต่อมาปี พ.ศ. 2536 ได้แยกหมู่บ้านเพื่อสะดวกในการปกครองและการพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญคนในชุมชนรู้ทันข่าวสารต่างๆ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านคอนพัฒนา” หมู่ 16 ซึ่งมีนายสมทรง สวัสดิ์พุดซา เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก และปัจจุบันมีนายกำป็น ศรีกำปัง เป็นผู้ใหญ่บ้าน

ด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนนทางเข้าหมู่บ้านแต่เดิมเป็นถนนลูกรัง ปัจจุบันมีการสร้างถนนคอนกรีตบางสายเข้าไปในหมู่บ้านแต่จะมีบางเส้นทางที่ยังเป็นถนนลูกรังอยู่ ปัจจุบันภายในหมู่บ้านได้มีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้เกือบทุกครัวเรือน มีระบบการสื่อสารมีตู้โทรศัพท์สาธารณะภายในหมู่บ้าน 1 ตู้ และการคมนาคมมีถนนลาดยางดังนั้นระบบสาธารณูปโภคจึงมีความสะดวกมากขึ้น

1.2 สภาพภูมิศาสตร์ (C2)

หมู่บ้านคอนพัฒนาตั้งอยู่ทางทิศเหนือ ระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอ 23 กิโลเมตร เส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้านถึงตำบลเป็นถนนลาดยาง จากตำบลถึงอำเภอเป็นถนนลาดยางสามารถติดต่อกันได้ทุกฤดูกาล ป่าไม้ยังมีเหลือพอควร แต่ไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์ส่วนใหญ่จะเป็นการทำไร่หมุน แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชนมีหนองน้ำอยู่ 1 แห่ง มีลักษณะกว้างและลึกพอควร ชาวบ้านจึงได้ใช้น้ำได้อย่างสะดวกสบาย และมีใช้ได้ตลอดทั้งปี และเป็นพื้นที่ที่บางครอบครัวจะทำไปใช้ในด้านการเกษตรเลี้ยงและบริโภค แต่ปัจจุบันหมู่บ้านได้มีน้ำประปาใช้แล้ว

1.3 สภาพเศรษฐกิจและสังคม (C3)

หมู่บ้านคอนพัฒนามีการดำรงชีวิตแบบเครือญาติพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แบ่งอยู่กันเป็นคุ้ม ๆ ส่วนใหญ่ถ้าเป็นเครือญาติกันก็อยู่ตามคุ้มเดียวกัน

ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่ชาวบ้านให้ความเคารพและเชื่อถือเป็นผู้ที่อยู่ในครอบครัวในระยะแรก ๆ ที่เข้ามาตั้งรกรากที่นี่ การปกครองภายในหมู่บ้านใช้ระบบประชาธิปไตยมีการเรียกประชุมประจำหมู่บ้านเดือนละ 1 ครั้ง

เศรษฐกิจภายในชุมชนยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควร เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป มีร้านขายของชำในหมู่บ้าน การจับจ่ายใช้สอยมีตลาดนัดในหมู่บ้าน ในหมู่บ้านมีการรวมตัวกันของแม่บ้านผลิตสินค้าเพื่อนำออกจำหน่าย เช่นน้ำพริกต่างๆ และของชำร่วย

1.4 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร (C5)

อาณาเขตของหมู่บ้านคอนพัฒนา ทิศเหนือติดกับบ้านคอนกระโทงหมู่ที่ 4 ทิศใต้ติดกับบ้านพุดชา หมู่ที่ 2 ทิศตะวันออกติดต่อกับบ้านหนองยารักษ์ หมู่ที่ 12 ทิศตะวันตกติดต่อกับบ้านศรีษะช้าง หมู่ 10

บ้านคอนพัฒนา มี 76 ครัวเรือน ไฟฟ้า และน้ำประปาเข้าสู่หมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2536 ปัจจุบันมีทุกครัวเรือน ตู้โทรศัพท์สาธารณะภายในหมู่บ้าน และมีหอกระจายข่าวภายในหมู่บ้านจำนวน 1 แห่ง ส่วนด้านทรัพยากรธรรมชาติที่เคยเป็นป่าไม้ และไร่หมุนซึ่งเป็นที่ซื้อไว้ทำการเกษตร และเก็งกำไรอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน มีแหล่งน้ำที่เป็นสระจำนวน 1 แห่งเป็นแหล่งน้ำที่ชาวบ้านใช้ประโยชน์ร่วมกันสามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดทั้งปี

1.5 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และปัญหาท้องถิ่น (C6)

หมู่บ้านคอนพัฒนามีผู้นำหมู่บ้านทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการได้แก่ ผู้นำหมู่บ้านที่ได้มาจากการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการและมีทางการรับรองจำนวน 10 คนดังนี้

1. นายกำปิ่น	ศรี กำปิ่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
2. นายปอก	ปล่องพุดชา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
3. นายเขาว์	ตันพุดชา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
4. นายเชิด	สังข์สุข	กรรมการ
5. นายนรवास	อินแปลง	กรรมการ
6. นายทิม	เทพันดุง	กรรมการ
7. นายสุนทรา	ไก่อ้น	กรรมการ
8. นายจรัส	แขพุดชา	กรรมการ
9. นายวันชัย	แขพุดชา	กรรมการ
10. นายประหยัด	ปราบพุดชา	กรรมการ

นอกจากนี้ยังมีผู้นำกลุ่มซึ่งมาจากการเลือกตั้งของชาวบ้าน

1. นายกำปิ่น	ศรี กำปิ่ง	ประธานกองทุนหมู่บ้าน

การจัดตั้งกลุ่ม

1. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

-มีสมาชิกจำนวน 64 คน

-มีเงินทุนทั้งหมด 1,000,000 บาท

กิจกรรมของกลุ่ม ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะมีการประชุมปรึกษา และเสวนาร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มเดือนละ 1 ครั้ง พร้อมเสนอปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาหารือร่วมกัน ส่วนด้านภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นเองนั้นชาวบ้านยังไม่มีใครมีภูมิปัญญาในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ต้องได้รับการชี้แนะและการฝึกอบรมจากภาครัฐเป็นเรื่อง ๆ

1.6 โครงการพัฒนาที่ผ่านมา

ภาครัฐได้เข้ามาช่วยเหลือหมู่บ้านหลายโครงการโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ นอกจากนี้ก็ยังมีโครงการจัดให้มีถังขยะที่มาตรฐานประจำหมู่บ้านเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรค

ภาคเอกชนที่เข้ามาร่วมมือช่วยพัฒนาหมู่บ้านจะเป็นในรูปแบบเงินอุดหนุนจากพรรคการเมืองตามโครงการต่าง ๆ ที่ชาวบ้านร่วมกันเสนอขึ้น เช่น เงินอุดหนุนให้มีการติดตั้งหลอดไฟฟ้าตามแยก

ต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านเพื่อให้แสงสว่างเวลากลางคืน เงินอุดหนุนพัฒนาสนามกีฬาสำหรับเยาวชน ภายในหมู่บ้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

วัตถุประสงค์ ข้อ 1 การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนา ได้รับอนุมัติเงินเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2544 โดยเก็บรักษาเงิน 1 ล้านบาทไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขามุขมนตรี หมายเลขบัญชีธนาคาร กองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนา เลขที่ 06-4310-20-98086-8 ส่วนเงินกองทุนสะสมกองทุนที่สมาชิกกองทุนได้ร่วมกันสะสมไว้

เก็บเงินไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขามุขมนตรี เลขที่บัญชี 06-4310-20-098335-8

ขั้นตอนในการขอกู้และเอกสารประกอบการกู้

1. ต้องสมัครเป็นสมาชิกกองทุนก่อน
2. เขียนโครงการอาชีพที่จะขอกู้เงิน ไปลงทุน
3. ยื่นเอกสารประกอบการกู้ได้แก่ สำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาสมุดเงินฝากธนาคารออมสิน หมายเหตุ สำเนาสมุดเงินฝากธนาคารออมสินผู้ขอกู้ต้องไปเปิดบัญชีกับธนาคารออมสินก่อน
4. กรรมการพิจารณาตรวจสอบ เพื่ออนุมัติเงินแล้วให้ทำสัญญา 1 ชุด และมีบุคคลค้ำประกัน 2 คน ขั้นตอนนี้มีปัญหาและอุปสรรคตรงที่ชาวบ้านเขียนโครงการที่จะดำเนินงานไม่เป็น อ่านหนังสือไม่ออกและเขียนหนังสือไม่ถูก

การคัดเลือกผู้กู้

1. ผู้ขอกู้ต้องมีภูมิลำเนา มีทะเบียนบ้านอยู่ในหมู่บ้านคอนพัฒนา ไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
3. ไม่ติดการพนัน ไม่พิการสามารถประกอบอาชีพได้
4. ต้องสมัครเป็นสมาชิกกองทุนก่อน

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้จะไม่พบปัญหาและอุปสรรคใดๆ

หลักเกณฑ์ในการอนุมัติเงินกู้

1. พิจารณาจากโครงการของผู้กู้ว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน
2. พิจารณายอดเงินที่ขอกู้ว่าเหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินการตามโครงการหรือไม่
3. พิจารณาจากประวัติส่วนตัวของผู้กู้ ประวัติด้านความประพฤติ และประวัติด้านการเงิน

ขั้นตอนนี้อาจมีปัญหาตรงที่ผู้กู้ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์ในการพิจารณาของคณะกรรมการ ต้องการ
จะได้รับเงินเต็มจำนวนที่ขอกู้เท่านั้น

การโอนเงินให้ผู้กู้

1. ผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้แล้วต้องไปเปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคารออมสินสาขามุขมนตรี
2. กรรมการกองทุนจะโอนเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านพัฒนาเข้าบัญชีของสมาชิกผู้กู้
ขั้นตอนนี้อาจมีปัญหาเนื่องจากสมาชิกผู้กู้อยากได้เงินสดที่สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องการผ่านระบบ
บัญชียุ่งยากหลายขั้นตอน

การรับชำระหนี้

1. ผู้กู้แจ้งความประสงค์ขอชำระหนี้เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยต่อคณะกรรมการกองทุน
2. ผู้กู้นำเงินที่จะชำระคืน ไปโอนเข้าบัญชีเงินล้านของกองทุนหมู่บ้านพัฒนา ผ่านทางธนาคาร
ออมสินสาขามุขมนตรี
3. ผู้กู้นำใบเสร็จรับเงินหรือใบแจ้งการ โอนเงินมามอบแก่คณะกรรมการกองทุน
4. ยกเลิกสัญญาผู้ยืมเงิน
ขั้นตอนนี้ยังไม่พบปัญหาใด ๆ เนื่องจากยังไม่ครบกำหนดคืนทุน

การจัดสรรผลประโยชน์

1. ด้านการศึกษา มอบเป็นทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนในหมู่บ้านที่เรียนดีแต่ยากจน เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาด้านการศึกษา
2. ด้านสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ ที่เป็นการทำกิจกรรมของชาวบ้านร่วมกัน โดยจัดสรรเงินดอกเบี้ย
10 เปอร์เซ็นต์
3. ดอกเบี้ยที่เหลือจากการจัดสรรด้านประโยชน์ต่าง ๆ ก็จะเก็บสะสมไว้เป็นเงินกองทุนหมู่บ้านต่อไปประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์

จำนวนสมาชิกกองทุน

จำนวนสมาชิก ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2544 มีสมาชิกกองทุน 64 คน และมีสมาชิกกู้เงินไปแล้ว 64 คน

เงินกองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนา ได้มีการอนุมัติให้กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้แล้ว ตัวอย่าง เช่น

1. นายเขาวัว คั้นพุดชา ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 17,000 บาท วัตถุประสงค์นำเงินไปซื้อ อะไหล่รถจักรยานยนต์ และน้ำมันเครื่อง
  2. นางสำเนียง ช่างงาน ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อปลูกผัก
  3. นายประหยัด ปรวบพุดชา ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 10,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อเปิดร้านอาหาร
  4. นายเฉลียว ปีกสันเทียะ ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 6,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อทำไร่มันสำปะหลัง
  5. นายสำราญ แซพุดชา ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อค้าขาย
  6. นางจันจิรา กล่องพุดชา ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อซื้อวัว การใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์
1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กำหนดไว้ในวันมีทั้งหมด 64 คน ซึ่งแยกออกเป็นรายกลุ่มอาชีพทั้งเป็นการลงทุนในอาชีพใหม่และเพิ่มทุนในอาชีพเดิมที่ทำอยู่แล้ว

1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนามีทั้งหมด 14 คน โดยแยกเป็นชาย 8 คน หญิง 5 คน คุณสมบัติของกรรมการทั้งหมดต้องเป็นคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านคอนพัฒนา ไม่นต่ำกว่า 2 ปี เป็นบุคคลที่ทุ่มเท และเสียสละเพื่องานส่วนรวมของหมู่บ้านมาโดยตลอด และเป็นผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ที่เคยผ่านงานด้านบริหารจัดการมาแล้วบางส่วน คณะกรรมการทั้ง 14 คนจะถูกแต่งตั้งมาจากชาวบ้านทั้งหมดที่มาร่วมทำประชาคม ประมาณ 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้านคอนพัฒนา โดยวิธีเสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสมทั้ง 14 คน แล้วให้ชาวบ้านทั้งหมดยกมือสนับสนุน และคณะกรรมการที่ถูกเสนอชื่อจะต้องเต็มใจ และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที คณะกรรมการ 1 ชุดจะดำรงตำแหน่ง 2 ปี ส่วนการจัดสรรตำแหน่งต่าง ๆ คณะกรรมการทั้งหมดจะคัดเลือกกันเองตามความเหมาะสม โดยดูจากความสามารถ ความรู้ และประสบการณ์การทำงานของแต่ละคน การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการได้แก่

1. เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 2 ปี

2. ตาย

3. ลาออก

กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน เริ่มต้นจากคณะกรรมการที่เป็นแกนนำหลักๆ เช่น ประธานกองทุน เภรัญญิกกองทุน และเลขานุการกองทุน ได้ช่วยกันร่างระเบียบกองทุนหมู่บ้าน คอนพัฒนา โดยพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐาน นำระเบียบกองทุนที่ร่างเสร็จทั้งหมดเสนอต่อที่ประชุมชาวบ้าน เพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติต่อไป ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการร่างระเบียบกองทุนส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องระยะเวลาคนทุนภายใน 1 ปี ซึ่งต้องให้สอดคล้องกับระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ จะขยายระยะเวลาให้ยาวออกไปมากกว่า 1 ปี ตามความประสงค์ของชาวบ้านไม่ได้

1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจพอเพียง

ชาวบ้านคอนพัฒนาได้มีการพึ่งพาตนเองตั้งแต่กระบวนการสรรหากรรมการกองทุน กระบวนการร่างระเบียบกองทุน กระบวนการจัดทำบัญชีกองทุน ซึ่งการบริหารจัดการดังกล่าวจะมีการช่วยเหลือประสานงานกันของคณะกรรมการกองทุนทุกฝ่าย มีการประชุมร่วมกันเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งปัญหาด้านการบริหารจัดการกองทุน ปัญหาของสมาชิกผู้กู้เงิน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อเสริมสร้างศักยภาพกองทุนที่เข้มแข็งยั่งยืน เมื่อปัญหาถูกแก้ไขการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ก็คล่องตัวโดยเฉพาะด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกเกิดความเชื่อมั่น ส่งผลให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในกลุ่มอาชีพเดียวกัน นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ในอนาคตโดยไม่ต้องพึ่งพากรัฐ ทำให้มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศได้อีกระดับหนึ่ง

ประโยชน์จากการพึ่งพาตนเองดังกล่าวทำให้สมาชิกกองทุนและกรรมการกองทุนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านทำให้เกิดประสบการณ์ ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันขึ้นระหว่างหมู่บ้านอื่นภายในตำบลเดียวกัน เช่น ศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน (สรช.) ซึ่งประกอบด้วยองค์กรเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านในตำบลเดียวกัน เชื่อมโยงกับองค์กรกลุ่มอาชีพ และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตรภายในตำบลเดียวกัน กิจกรรมของเครือข่ายนี้จะเน้นที่การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันในการร่วมแก้ปัญหา พัฒนาชุมชนนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

การให้ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากต่อการพัฒนาอาชีพของชาวบ้าน เพราะอาชีพเกษตรกรรมที่ต้องอยู่กับท้องไร่ท้องนา โอกาสที่จะทราบข่าวความเคลื่อนไหวทางการตลาดโดย

เฉพาะที่เกี่ยวกับผลผลิตมีน้อยมาก ดังนั้นในหมู่บ้านคอนพัฒนา จะมีผู้ใหญ่บ้านและอบค. เป็นประชาสัมพันธ์และผู้สื่อข่าวเนื่องจากบุคคลเหล่านี้จะเข้าร่วมประชุมกับทางการเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐแล้วนำไปถ่ายทอดให้กับชาวบ้านอีกต่อหนึ่ง สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ก็จะมีหลายรูปแบบ เช่น ผู้ใหญ่บ้านพูดผ่านหอกระจายข่าว การฝึกประกาศข่าวสารไว้ที่ศาลาแจ้งข่าวชาวบ้าน และการเรียกประชุมชาวบ้านทั้งหมดเพื่อรับฟังร่วมกัน

ส่วนการสร้างความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนา ประธานกองทุนจะศึกษาและรวบรวมความรู้ รับฟังข่าวสารเรื่องของกองทุน และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของภาครัฐแล้วนำมาถ่ายทอดให้คณะกรรมการกองทุนทั้งหมด 14 คน ได้รับทราบและแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อเพิ่มวิสัยทัศน์ กรอบความรู้ นำมาใช้ในการบริหารจัดการกองทุนของหมู่บ้าน ทั้งนี้บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านก็ได้ร่วมเสริมสร้างเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านด้วยการทำเวทีชาวบ้าน ร่วมเสวนาให้สมาชิกกองทุนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน การแบ่งกลุ่มอาชีพ เพื่อให้สมาชิกกองทุนช่วยเหลือเกื้อกูล แก้ปัญหาาร่วมกัน เป็นต้น

นอกจากนี้การมีแหล่งเงินทุนในหมู่บ้านเช่น กองทุนเงินล้าน เงินออมทรัพย์ กองทุนเงินสัจจะช่วยเหลือเกื้อหนุนให้เกิดการลงทุน สร้างงาน สร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านได้อีกระดับหนึ่ง

1.5 ประชากรมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

การเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งให้กับประชาชนชาวบ้านคอนพัฒนา โดยเฉพาะโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีบัณฑิตกองทุนเป็นแกนนำ โดยเริ่มตั้งแต่การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกกองทุนระดับหมู่บ้าน เช่น จัดกิจกรรมเสวนาของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนและประกอบอาชีพเดียวกัน ได้แก่กลุ่มอาชีพ เกษตรกรรม ค้าขาย และบริการ เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น และสรุปผลร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมสรุปบทเรียนชุมชนโดยให้คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุนเสวนาร่วมกัน

การกำหนดแผนแม่บทชุมชน AIC โดยขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ในหมู่บ้านพัฒนาได้แก่คณะกรรมการฝ่ายพัฒนาต่างๆ ครูในโรงเรียน และพัฒนาการประจำตำบล เพื่อวิเคราะห์แผนแม่บทร่วมกัน

จากการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระดับหมู่บ้านที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น เป็นการสร้างศักยภาพของประชากรในหมู่บ้าน และเชื่อมโยงไปสู่การเพิ่มศักยภาพของประชากรระดับท้องถิ่นในตำบลเดียวกัน โดยบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านที่อยู่ในตำบลเดียวกันร่วมกัน จัดทำเวทีสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยที่มีตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วมเสวนาและสรุปผลร่วมกัน ทำให้เกิดการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพ ของประชากรในระดับตำบลขึ้นตามลำดับ

อุปสรรคที่พบจากการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ดังกล่าว ก็คือจะได้รับความร่วมมือน้อยมาก โดยเฉพาะการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระดับตำบล เพราะตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านไม่ยอมเสียเวลาร่วมเสวนา เพราะไม่ได้ค่าตอบแทนจากการเดินทาง และเสียเวลาจากการประกอบอาชีพส่วนตัว

ทัศนคติของชาวบ้านคอนพัฒนาที่มีต่อกองทุนเงินล้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่รู้สึกยินดีมากที่มีกองทุนอยู่ในหมู่บ้าน เพราะจะช่วยให้ชาวบ้านได้มีแหล่งกักเก็บเงินในหมู่บ้านที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ แต่ทัศนคติของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการกองทุนพบว่า ชาวบ้านยังไม่เข้าใจบทบาทของคณะกรรมการกองทุน ยังมองในแง่ลบที่ว่าคณะกรรมการกองทุนจะเข้ามาหาผลประโยชน์แก่ตนเอง และพวกพ้อง

ผลการใช้เงินกู้ของสมาชิกผู้กู้เงินส่วนใหญ่ จะไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ แต่จะนำเงินไปเพิ่มทุนในอาชีพ ที่ตนเองได้ทำมาก่อนที่จะมีเงินกองทุนมาช่วยเหลือ ซึ่งสมาชิกผู้กู้เงินทุกคนมีประสบการณ์ในด้านอาชีพเหล่านั้นอยู่แล้ว แต่ลักษณะการดำเนินงานหลังจากผู้กู้เงินกองทุนไปเพิ่มเติมแล้ว ก็ยังอยู่ในรูปแบบเดิม ไม่ได้เพิ่มประสิทธิภาพในอาชีพเท่าที่ควร ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาอาชีพที่แน่นอนไม่เป็นที่น่าพอใจตามที่คาดหวังไว้

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมให้กองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนาบรรลุเป้าหมายได้เริ่มต้นที่ชาวคอนพัฒนา มีลักษณะครอบครัวที่เป็นเครือญาติกันเกือบทั้งหมู่บ้านล้วนแต่เป็นชนพื้นเมืองโคราช แต่ดั้งเดิม ชาวบ้านจึงมีความผูกพันกัน รักใคร่และปรองดองกันมาโดยตลอด นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์จัดตั้งขึ้นเพื่อระดมเงินออมในหมู่บ้าน กลุ่มสตรีแม่บ้านเพื่อการเกษตร จัดตั้งขึ้นเพื่อร่วมกันพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านที่ว่างงานเพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว

ด้านคณะกรรมการกองทุนก็มาจากการแต่งตั้งของชาวบ้านและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนเป็นผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านอยู่เป็นประจำและมีความเสียสละเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

ด้านผู้นำหมู่บ้าน โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านมีความยุติธรรมมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีเมตตาและเสียสละเวลาเพื่อการทำงานของหมู่บ้านมาโดยตลอด

บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนา ได้ทุ่มเทและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น มีจุดมุ่งหมายอยากเห็นกองทุนหมู่บ้านพัฒนาไปพร้อม ๆ กับอาชีพของชาวบ้าน

ประวัติส่วนตัวของบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนา

ชื่อ นางสาวสุจิตรา ศิริเมืองราช เพศ หญิง

การศึกษา จบปริญญาตรี จากสถาบันราชภัฏนครราชสีมา

สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ภูมิลำเนา เป็นคนจังหวัดนครราชสีมา

สถานะภาพ สมรส

ความสามารถพิเศษ ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์

- 1.2 ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนา ได้แก่ ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐผู้กองทุน เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่และสมาชิกกองทุนยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุนยังไม่มีตัวแทนภาครัฐมาอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านและสมาชิกกองทุนให้เข้าใจถึงเป้าหมายของกองทุนเงินล้านในทิศทางเดียวกัน

หนี้สินเดิมของชาวบ้าน โดยเฉพาะหนี้สินเดิมของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งทั้งเงินกู้ในระบบ เงินกู้จากสถาบันการเงิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เงินกู้นอกระบบ ได้แก่ เงินกู้จากนายทุนซึ่งคิดอัตราดอกเบี้ยสูงมาก จากการสัมภาษณ์พบว่าสมาชิกผู้กู้เงินส่วนใหญ่มีหนี้สินเดิมอยู่มาก

ไม่มีสถานที่สำหรับใช้บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่เป็นอาคารหรือสำนักงานที่มั่นคง จึงไม่มีระบบการจัดเก็บเอกสารที่ถูกต้องเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกแก่การค้นหาและยังไม่มีการจัดทำบัญชีที่มีระบบ ตรวจสอบยาก และแก้ไขปรับปรุงก็ลำบาก

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในหมู่บ้าน ระหว่างหมู่บ้านและระดับตำบล

คณะกรรมการกองทุนระดับอำเภอ โดยมีนายอำเภอเป็นประธาน มีพัฒนากรอำเภอเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ มีหน้าที่ประเมินความพร้อมสนับสนุนการเตรียมความพร้อม สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมืองสนับสนุนและติดตามการดำเนินกิจกรรมของกองทุนและปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกลไกของท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารจัดการกองทุนด้วยความสมัครใจ ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานเครือข่ายชุมชนระดับอำเภอซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรประชาชนเครือข่ายชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำธรรมชาติในท้องถิ่นที่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการพัฒนา

วัตถุประสงค์ข้อ 4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนและที่กำหนด
โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านพัฒนา

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ชี้วัด	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
1. ความสามัคคี	ปานกลาง	40
2. ความซื่อสัตย์	ปานกลาง	40
3. การยกย่องคนทำความดี	ปานกลาง	40
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ปานกลาง	40
5. การร่วมประชุมสัมมนา	ปานกลาง	40
6. ผู้นำมีคุณธรรม	ใช่	40
7. การร่วมกันแก้ปัญหา	ใช่	40
8. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม	จำนวน 1 ครั้งต่อเดือน	40
9. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้	76 ครอบครัว	40
7. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง	76 ครอบครัว	40
8. การตั้งกลุ่ม/องค์กร	2 องค์กร	40
9. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	2 คน	40

จากการที่บัณฑิตกองทุน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของหมู่บ้านพัฒนาทั้งจาก การสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า ชาวบ้านพัฒนาจะมีความสามัคคีรักใคร่ปรองดองกันดีแบบเครือญาติ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันดีพอสมควร เมื่อมีหนี้สินก็จะชำระหนี้ครบจำนวนตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ไม่คิดโกงใครทำคุณงามความดีไว้ก็จะถูกยกย่องให้เป็นเยี่ยงอย่างที่ดีแก่ ชาวบ้านมีงานทำหาเลี้ยงครอบครัวได้ ไม่มีการอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่นพร้อมหน้ากันส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวขยาย ส่วนผู้ด้อยโอกาสที่ประกอบอาชีพไม่ได้ เช่น คนชราและคนพิการก็จะมีภาครัฐมาให้ความช่วยเหลือบ้างแต่ก็ยังเป็นส่วนน้อยเพราะยังมีคนชราที่ยากจนอยู่จำนวนมากที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือ สำหรับกลุ่มแม่บ้านที่ว่างงานก็จะมีการรวมตัวกันตั้งเป็นกลุ่มอาชีพโดยการสนับสนุนจากภาครัฐทั้งในด้านเงินทุน และการส่งบุคลากรเข้าฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น การทำน้ำพริกต่างๆ ผู้ใหญ่บ้านพัฒนาเป็นผู้นำชุมชนที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือเพราะมีคุณธรรม มีการเรียกประชุมสัมมนาชาวบ้านทุก 1 เดือน

เพื่อแจ้งข่าวสารจากภาครัฐและร่วมมือกับชาวบ้านในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน โดยไม่ต้องอาศัยภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ เว้นแต่ปัญหาที่ต้องอาศัยงบประมาณที่ใช้เงินจำนวนมาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคล

กรณีที่ 1 นางจันจิรา กล่องพุดชา

อายุ 45 ปี

สถานภาพ สมรสแล้ว

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

อาชีพ รับจ้างทั่วไป

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 7,000 บาท (ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัว)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน

หนี้สินเดิม -

สาเหตุของการเป็นหนี้ -

ปัญหาในการประกอบอาชีพ ราคาน้ำมันวัสดุคง และค่าอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น

กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 20,000 บาท

วัตถุประสงค์ที่กู้ เพื่อนำไปซื้อวัว

ประสบการณ์ สหกรณ์ส่งเสริมการเลี้ยงวัวนมมาส่งเสริมให้ความรู้

กรณีที่ 2 นายสำราญ แหพุดชา

อายุ 48 ปี

สถานภาพ สมรสแล้ว

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อาชีพ ค้าขาย

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 1,000 บาท

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 คน

หนี้สินเดิม กู้เงิน รกส.

สาเหตุของการเป็นหนี้ นำเงินมาเพิ่มทุนค้าขาย

ปัญหาในการประกอบอาชีพ ราคาสินค้าแพงขึ้น

กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 20,000 บาท

วัตถุประสงค์ที่กู้ เพื่อนำเงินไปซื้อของมาค้าขาย

ประสบการณ์ ประกอบอาชีพค้าขายและมีประสบการณ์แล้ว

กรณีที่ 3

นายเฉลียว ปีกสันเทียะ

อายุ 55 ปี

สถานภาพ สมรสแล้ว

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

อาชีพ ทำนา

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 1,000 บาท

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน

หนี้สินเดิม -

สาเหตุของการเป็นหนี้ -

ปัญหาในการประกอบอาชีพ มันสำปะหลังราคาตกต่ำ

กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 6,000 บาท

วัตถุประสงค์ เพื่อนำเงินไปซื้อปุ๋ย

ประสบการณ์ ประกอบอาชีพทำไร่มันเป็นเวลาหลายปี

กรณีที่ 4.

นายเชาว์ คั่นพุดชา

อายุ 50 ปี

สถานภาพ สมรสแล้ว

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.

อาชีพ ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2,000 บาท

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน

หนี้สินเดิม ธกส.

สาเหตุของการเป็นหนี้

นำเงินมาลงทุนประกอบอาชีพ

ปัญหาในการประกอบอาชีพ

ในอาชีพช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ต้องอาศัย

เทคนิคใหม่ ๆ มากมายดังนั้นการจะทำงาน

จึงต้องใช้เงินทุนในการซื้ออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

ภาพเพิ่มเติมอยู่เสมอ ๆ

กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน

จำนวน 17,000 บาท

วัตถุประสงค์ที่กู้

นำไปเพิ่มทุนในการซื้อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ
ที่ทันสมัยต่อการพัฒนาการซ่อมรถจักรยานยนต์

ประสบการณ์

มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพช่างซ่อมรถ
จักรยานยนต์มาแล้วเป็นเวลา หลายปี ประสบ
ความสำเร็จ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 สรุป อภิปรายผล

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านคอนพัฒนา หมู่ 16 ตำบลพุดซา จังหวัดนครราชสีมา สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านคอนพัฒนา หมู่ 16 ตำบลพุดซา จังหวัดนครราชสีมา
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนา หมู่ 16 ตำบลพุดซา จังหวัดนครราชสีมา
- 3) เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านและระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด

2. วิธีการดำเนินการ

- ขั้นที่ 1 การศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงานอยู่
- ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีพอเมเคลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวชี้วัดตลอดจนตัวแปรที่ทำการเก็บข้อมูล
- ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นที่ 5 ประมวลผลและสังเคราะห์

3. ผลการดำเนินงาน

กองทุนหมู่บ้านคอนพัฒนา หมู่ 16 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2544 มีสมาชิกกองทุนทั้งสิ้น 64 คน คณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนมีจำนวน 14 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 8 คน หญิงจำนวน 5 คน ได้รับอนุมัติเงิน

จากภาครัฐบาลจำนวน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2544 โดยเก็บรักษาเงินไว้ที่ธนาคารออมสินสาขามุขมนตรี หมายเลขบัญชีเลขที่ 06-4310-20-098086-8 ได้ปล่อยเงินให้สมาชิกกู้ไปทั้งหมดจำนวน 64 ราย โดยมีรายละเอียดการขอกู้ตามจุดประสงค์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) กู้ไปประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม 34 ราย
- (2) กู้เพื่อการเลี้ยงสัตว์ 13 ราย
- (3) กู้เพื่อทำการค้าขาย 10 ราย
- (4) กู้เพื่อทำกิจการด้านช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ 4 ราย
- (5) กู้เพื่อทำกิจการด้านบริการ 4 ราย

เมื่อมีกองทุนเงินล้านเกิดขึ้นชาวบ้านดอนพัฒนาได้มีการพึ่งพาตนเอง เริ่มตั้งแต่กระบวนการสรรหากรรมการกองทุน กระบวนการร่างกฎระเบียบกองทุน การทำบัญชี การร่วมกันบริหารจัดการกองทุนให้เข้มแข็ง โดยมีบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านได้เข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนด้วยการจัดเวทีชาวบ้านให้สมาชิกผู้กู้ได้มีส่วนร่วมเสนอแนะแนวคิด และวิธีแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพร่วมกันนอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้จากกองทุนหมู่บ้านดอนพัฒนาและกองทุนหมู่บ้านอื่นภายในตำบลเดียวกันด้วยโดยมีคณะกรรมการกองทุนระดับอำเภอเป็นฝ่ายประสานงาน และคณะบัณฑิตกองทุนของตำบลทุกชาติทุกคน

4. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านดอนพัฒนา หมู่ 16 ได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านดอนพัฒนา ขึ้นได้นั้น เริ่มจากชาวบ้านมีความร่วมมือกัน ประสานงานกัน และมีความต้องการอยากให้มีกองทุนเกิดขึ้นในการประกอบอาชีพคณะกรรมการกองทุน ก็มีความพร้อมและความเต็มใจที่จะเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้เข้มแข็งและยั่งยืน มีชาวบ้านสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับมีการวางแผนจัดสรรผลประโยชน์จากกองทุน เพื่อพัฒนาหมู่บ้านทั้งพัฒนาคนและพัฒนาสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านดอนพัฒนาบรรลุเป้าหมายได้แก่ ลักษณะความเป็นอยู่แบบเครือญาติกันทั้งหมู่บ้านก่อให้เกิดความรักใคร่ปรองดองทุกคนรอบครัวมีอาชีพและมีรายได้จุนเจือครอบครัวได้อย่างพอเพียง โดยไม่มีการอพยพย้ายถิ่น ไปทำงานที่อื่น ทำให้เกิดความอบอุ่นและผาสุกในครอบครัวประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้านมีความเสียสละและมีคุณธรรมเป็นที่เคารพรักของชาวบ้าน

ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านดอนพัฒนาได้แก่ หนี้สินเดิมของชาวบ้านก่อนที่จะมีกองทุนเงินล้านเข้ามามีจำนวนมาก โดยเฉพาะหนี้สินเดิมของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน ทั้งนี้หนี้ในระบบและนอกระบบ

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เกิดการสร้างองค์กรเครือข่ายเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างกองทุนหมู่บ้าน
 คอนพัฒนาและกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบลทุกตำบล โดยมีคณะกรรมการระดับอำเภอ และคณะ
 บัณฑิตตำบลทุกตำบลร่วมกันจัดเวทีระดับตำบลเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และการแก้
 ปัญหาร่วมกันของตัวแทนชาวบ้านในตำบลและตัวแทนคณะกรรมการกองทุนแต่ละหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ข้อ 4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้านคอนพัฒนาจากความซื่อ
 สัตย์ต่อตนเอง ไม่มีการคดโกงกันภายในหมู่บ้าน โดยเฉพาะเรื่องการชำระหนี้ การที่ประชาชนในหมู่
 บ้านมีงานทำมีรายได้ทุกครอบครัวทำให้ศักยภาพด้านฐานะการเงินของชาวบ้านมีความมั่นคงการมี
 ความเป็นอยู่แบบเครือข่ายทำให้เกิดความเหลือเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสภายใน
 ในหมู่บ้าน ก่อให้เกิดความสามัคคีแน่นแฟ้น เข้มแข็งและยั่งยืน

5. ผลกระทบโดยตรงและผลกระทบโดยอ้อม

ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินไปสามารถลงทุนประกอบอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นในครอบ
 ครัว ทำให้เกิดการจ้างงานขึ้นในหมู่บ้านสมาชิกสามารถปลดปล่อยหนี้สินได้หมด โดยเฉพาะหนี้เงิน
 กู้นอกระบบผลประโยชน์จากกองทุนไว้ให้สมาชิกผู้กู้ต่อไปในอนาคต

ผลกระทบโดยอ้อม มีเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยน อุดหนุน
 เกื้อกูลกันก่อให้เกิดความผาสุกในทุกครอบครัว ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศอีกระดับ
 หนึ่ง

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ปฏิบัติงานอยู่ในหมู่บ้านคอนพัฒนา พบว่าควรจะมีการปรับปรุงแก้ไข
 ดังนี้

1. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะที่ 1 ระยะเวลาคืนทุนควรจะให้สมาชิกผู้กู้เงินผ่อนชำระเป็นงวด ๆ ได้ เช่น ชำระทุก
 3 เดือน หรือชำระทุก 6 เดือน

ข้อเสนอแนะที่ 2 การปล่อยเงินกู้ฉุกเฉิน ควรระบุเงื่อนไขให้ชัดเจนว่าสมาชิกจะกู้เงินฉุกเฉินได้
 ในกรณีใดบ้าง

2. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะที่ 1 ให้มีการกระจายงานให้คณะกรรมการในแต่ละตำแหน่งให้ทั่วถึง ไม่ใช่รวมงาน
 รวมอำนาจไว้ที่ประธานและเลขานุการกองทุนเท่านั้น

ข้อเสนอแนะที่ 2 งานด้านเอกสารไม่มีระบบระเบียบ โดยเฉพาะบัญชีดูไม่ออก ตรวจสอบได้ยาก

3. การนำเงินกู้ไปพัฒนาอาชีพ

ข้อเสนอแนะที่ 1 อาชีพเดิมที่ผู้กู้เงินได้ทำไปก่อนที่จะมีกองทุนเงินต้น เมื่อสมาชิกกู้เงินกองทุนไปแล้วไม่ได้มีการพัฒนาอาชีพอย่างจริงจัง ไม่มีการเพิ่มทุนและไม่มีการลงทุนใหม่ อาชีพที่ทำยังอยู่ในรูปแบบเดิมขาดการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับ จังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ศุภรศกษากาฬพริ้ว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชน เมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนาการ พิมพ์ จำกัด.